

NASILJE MEĐU DJECOM

ŠTO JE NASILJE MEĐU DJECOM?

O nasilju među djecom govorimo kada jedno ili više djece uzastopno i namjerno uznemiruje, napada ili ozljeđuje drugo dijete koje se ne može obraniti.

Nasilje među djecom nije:

- jednokratni incident koji se neće ponoviti
- prijateljska razmirica, svađa ili nesporazum
- nenamjerno nanošenje boli
- prijateljsko zadirkivanje
- nasilno rješavanje sukoba između prijatelja iste moći

OBLICI NASILJA MEĐU DJECOM

Nasilje među djecom možemo podijeliti na: fizičko, verbalno, emocionalno, seksualno, kulturalno i ekonomsko.

Fizičko nasilje je najuočljiviji oblik te podrazumijeva udaranje, guranje, štipanje, čupanje i slično.

Verbalno nasilje najčešće prati fizičko te podrazumijeva vrijeđanje, širenje glasina, zadirkivanje, ismijavanje (npr. oćalinko, debela ...).

Emocionalno nasilje podrazumijeva namjerno isključivanje žrtve iz zajedničkih aktivnosti razreda ili dječje grupe, kao i ignoriranje.

Seksualno nasilje uključuje neželjeni fizički kontakt i uvredljive komentare.

Kulturalno nasilje podrazumijeva vrijeđanje na nacionalnoj, religijskoj i rasnoj osnovi.

Ekonomsko nasilje uključuje krađu i iznuđivanje novca.

ZAŠTO SE DIJETE POČINJE NASILNO PONAŠATI?

Postoje osobine obitelji i djeteta koje utječu na razvoj nasilnog ponašanja.

Obitelj - uvjeti odgoja koji pogoduju stvaranju nasilne djece

- ➔ nedostatak pažnje i topline od osoba koje brinu o djetetu
- ➔ nedovoljan nadzor i briga roditelja
- ➔ popustljivost i dopuštanje nasilničkog ponašanja prema drugoj djeci i samim roditeljima (djeca ne nauče gdje su granice, a ako ih i znaju ne nauče ih poštivati)
- ➔ tjelesno kažnjavanje djece i česti nasilni emocionalni izljevi (predstavljaju demonstraciju sile od strane roditelja)
- ➔ svjedočenje nasilju unutar obitelji kao i direktna izloženost nasilju od članova obitelji

Osobine djeteta

Djeca koja su impulzivna, živahna, imaju višak energije, nemaju strpljenja, ali i traumatizirana djeca podložnija su nasilničkom ponašanju. Okolina ih doživljava "zločestima" te se dijete počinje u skladu s tim i ponašati.

UPOZORAVAJUĆI ZNAKOVI NASILNIČKOG PONAŠANJA:

- ➔ imaju lošiju pažnju i koncentraciju
- ➔ često ometaju školske aktivnosti
- ➔ imaju loš uspjeh u školi
- ➔ često upadaju u tučnjave s drugom djecom
- ➔ na razočaranja, kritike i zadirkivanje reagiraju iznimnom ljutnjom, krivnjom i osvetom
- ➔ često gledaju nasilne filmove i igraju nasilne igrice
- ➔ imaju malo prijatelja te su često neprihvaćeni zbog svojeg ponašanja

- ➔ sklapaju prijateljstva s drugom djecom koja su poznata po agresivnosti i neposlušnosti
- ➔ konstantno se suprotstavljaju odraslima
- ➔ zadirkuju i draže životinje
- ➔ osjećaju se frustrirano
- ➔ djeluju kao da ne suosjećaju s drugima

ŠTO UČINITI KADA SE DIJETE PONAŠA NASILNO ILI ZLOSTAVLJA DRUGE?

Shvatite ozbiljno problem!!!

Djeca i mladi koji druge zlostavljaju često upadaju u ozbiljne neprilike u kasnijem životu, skloniji su postati agresivne odrasle osobe, a mogu iskusiti i kaznene osude. Skloniji su uzimanju droga i alkohola od svojih vršnjaka. Nemaju prisne i iskrene prijatelje i ne znaju ih graditi. Mogu kontinuirano imati poteškoće u odnosima s drugima.

1. Razgovarajte s djetetom.

Imajte na umu da će pokušati zaniijekati ili umanjiti svoje loše ponašanje.

Ne prihvaćajte objašnjenje kako je «sve to bilo u šali».

Dajte djetetu jasno do znanja da nećete tolerirati takvu vrstu ponašanja.

Raspravite o posljedicama njegova ponašanja na žrtvu.

2. Pobrinite se za nenasilne posljedice, koje su proporcionalne ozbiljnosti djela vašeg djeteta, njegovoj ili njezinoj dobi i stupnju razvitka.

Fizičko kažnjavanje djeci pokazuje kako je u redu udarati druge kako bi se riješio problem i može ih potaknuti da kažnjavaju druge na isti način kako se njih kažnjava.

Fizičko kažnjavanje sprečava određeno ponašanje samo na kratko vrijeme. Čak se i na teško kažnjavanje djeca mogu naviknuti tako da kasnije ono nema nikakav utjecaj na njih. Batine s vremenom postaju nedjelotvorne.

Evo nekih prijedloga kako postupiti kada nas zabrinjava djetetovo ponašanje:

- ➡ dajte djetetu «time out» (kutak za smirenje) - neka sjedi mirno i tiho, onoliko minuta koliko ima godina starosti (nije za jako malu djecu)
- ➡ neka napravi plan kako će popraviti štetu koju je drugome učinilo i plan provede u djelo (restitucija)
- ➡ oduzmite mu određene povlastice - poput zabrane igranja s drugom djecom, gledanja TV, igranja igrice i sl.
- ➡ recite mu kako se osjećate kad se tako ponaša.

3. Pojačajte vaš nadzor u pogledu aktivnosti djeteta i njegovih povremenih boravišta te s kim se druži. Provedite vrijeme sa svojim djetetom i odredite prikladna pravila koja se tiču njegovih aktivnosti i večernjih izlazaka.

4. Surađujte sa školom u pogledu mijenjanja nasilnog ponašanja djeteta.

5. Pohvalite dijete svaki puta kada se ponaša nenasilno i odgovorno te se pridržava obiteljskih i školskih pravila.

6. Ukoliko vaše dijete gleda televizijski program koji sadrži nasilje, uključujući crtane filmove te igra nasilničke video igre, to može pojačati nasilno i agresivno ponašanje.

Zato je važno da kontrolirate količinu nasilja koju djeca vide u medijima i igraju u video igricama.

Evo nekih prijedloga:

- ➡ ograničite vrijeme provedeno pred ekranom
- ➡ pratite koje programe vaša djeca gledaju, koje filmove i kakve videoigrice igraju
- ➡ razgovarajte s djecom o nasilju koje gledaju na televiziji, filmovima i videoigricama, jer na taj način u njih razvijate medijsku pismenost - pomozite im da shvate koliko su ozbiljne posljedice nasilnog ponašanja
- ➡ razgovarajte s djecom o nenasilnim načinima rješavanja problema, pokažite im vlastitim primjerom kako se problemi mogu rješavati na nenasilan način
- ➡ zabavljajte se programima koji ne sadrže nasilje.

7. Osigurajte da vaše dijete ne doživljava nasilje između članova obitelji.

Nasilje u kući je za djecu zastrašujuće i štetno. Djeci je potreban siguran dom s puno ljubavi. Djeca koja svjedoče nasilju u obitelji ne moraju uvijek postati nasilna, ali će vjerojatno posegnuti za nasilnim rješavanjem konflikata. Radite na stvaranju sigurnog, nenasilnog doma i ne podržavajte nasilno ponašanje među braćom i sestrama. Uzmite u obzir da neprijateljska i agresivna svađa među roditeljima plaši djecu i pruža im loš primjer.

KOJA DJECA NAJČEŠĆE POSTAJU ŽRTVE ŠKOLSKOG NASILNIŠTVA?

Nasilnici pronalaze žrtve koje su zbog nečega ranjive ili odskaku od druge djece (boja kože, način hoda, ime, veličina, religija, naočale, obitelj, način odijevanja, ...).

- ➡ novo dijete u razredu
- ➡ dijete s posebnim potrebama (nadareno ili s teškoćama)
- ➡ mirno i ljubazno dijete
- ➡ dijete koje ima dobar odnos s učiteljem
- ➡ dijete nižeg socijalno - ekonomskog statusa

- ➡ dijete iz druge etničke skupine
- ➡ dijete razvedenih roditelja
- ➡ dijete žrtva obiteljskog nasilja

ŠTO UČINITI UKOLIKO JE VAŠE DIJETE ZLOSTAVLJANO?

- ➡ Postavite djetetu izravno pitanje. Često djeca ne žele reći svojim roditeljima zbog srama i zbunjenosti ili zbog straha da će im se zlostavljač osvetiti ako prijave zlostavljanje.

Potražite znakove:

- ✓ boje se ići u školu i iz nje
- ✓ odbijaju ići u školu ili počnu markirati
- ✓ "bolesni su prije škole, imaju glavobolje ili bolove u trbuhu dolaze kući s potrganom odjećom i oštećenim knjigama
- ✓ ostaju bez svojih stvari, često "gube" džeparac
- ✓ sve češće pitaju za novac ili počnu krasti (da daju nasilniku)
- ✓ imaju neobjašnjive modrice, ogrebotine ...
- ✓ postanu povučeni, napeti, plašljivi, depresivni ili agresivni
- ✓ zaspu plačući, imaju noćne more
- ➡ Ostanite smireni i strpljivi.
- ➡ Otvoreno razgovarajte o tome što se dogodilo. Ohrabrite dijete i recite mu da je postupilo dobro kada se obratilo Vama za pomoć.
- ➡ Uvjerite dijete da nije krivo za ono što mu se događalo, a ako je bilo čime izazvalo agresiju nasilnika, upozorite ga na to. Ne potičite dijete na fizičko osvećivanje (Samo ti njega udari! Vrati mu!).

- ➡ Ne poduzimajte nikakve "korake" prije nego razgovarate s djetetom.
Roditelji ponekad zbog ljutnje i uzbuđenosti reaguju emotivno i naglo na način koji još više pogorša stanje kod djeteta (npr. roditelj se obračuna sa zlostavljačem koji je omiljen u razredu pa se druga djeca zbog toga više ne žele družiti sa zlostavljanim djetetom).
- ➡ Ne obećavajte ništa što ne možete ispuniti.
(Npr. ne obećavajte djetetu da nikome nećete reći za problem, jer ako nikome ne kažete problem nećete moći riješiti.)
- ➡ Ako dijete pati od ozbiljnijih problema (*tikovi, čupanje kose, griženje noktiju, prkos, izražena ljutnja ...*) nakon što je bilo izloženo nasilju bit će mu potrebna pomoć stručnjaka.
- ➡ Odmah surađujte sa školom kako biste se dogovorili o daljnjem postupanju te kako da zaštitite svoje dijete. Ukoliko se zlostavljanje događa na putu u ili iz škole, pobrinite se da dijete u školu dolazi i odlazi sa starijom djecom, ili ga/ju vodite u školu i iz nje sve dok se ne provedu mjere intervencije.
- ➡ Ukoliko je vaše dijete plašljivo, bez prijatelja, pokušajte ga uključiti u djelovanje pozitivnih društvenih grupa koje zadovoljavaju njegove interese. Razvijanje povjerenja i određenih vještina vašeg djeteta u kontekstu pozitivnih društvenih grupa, može biti veoma korisno.
- ➡ **Poučite dijete ponašanjima koja ga mogu zaštititi od nasilja u školi.**

PONAŠATI SE HRABRO.

Čak i kada smo jako uplašeni jer nam netko prijeli, korisno je ponašati se hrabro: podignuti glavu, uspravno hodati i gledati osobu u oči.

ZAUZETI SE ZA SEBE.

Djetetu je potrebno objasniti da nasilniku treba reći "ne", a zatim mirno otići.

IGNORIRATI NASILNIKA.

Djetetu je potrebno objasniti da nasilnik upravo želi njegovu reakciju.

POVJERITI SE ODRASLOJ OSOBI ILI PRIJATELJIMA I POTRAŽITI POMOĆ

Djeca često smatraju da bi povjeravanje odrasloj osobi bilo tužakanje.

Potrebno je objasniti što je tužakanje, a što je traženje pomoći: tužakanje je kad govoriš što je netko učinio da bi mu nanio zlo.

Tužakanje nije kada kažeš što ti je netko učinio da bi zaštitio sebe.

NIKADA NE UZVRAĆATI NA NASILJE NASILJEM jer to nasilnik i želi. Netko će pomisliti da upravo ti izazivaš nevolje. Napadač je obično jači. Netko bi mogao biti ozlijeđen.